

Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського
Служба інформаційно-аналітичного забезпечення
органів державної влади (СІАЗ)

Резонанс

Передрук матеріалів дозволяється лише
після погодження з СІАЗ: siaz@pochta.ru

№ 86

13 листопада 2012

РЕЗОНАНС

**Бюлетень матеріалів оперативної інформації електронних видань
Додаток до журналу "Україна: події, факти, коментарі"**

№ 86 2012

Для керівників та їхніх референтів

Засновники

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
Служба інформаційно-аналітичного забезпечення
органів державної влади (СІАЗ)

Головний редактор

О. Онищенко, академік НАН України

Редакційна колегія:

В. Горовий (заступник головного редактора, науковий керівник проекту)
Т. Гранчак, Ю. Половинчак, Л. Чуприна

Заснований у 2003 році
Виходить двічі на тиждень

Адреса редакції:

НБУВ, просп. 40-річчя Жовтня, 3, Київ, 03039, Україна
Тел. (044) 524-25-48, (044) 525-61-03
E-mail: siaz@pochta.ru
www.nbu.gov.ua/siaz.html

Передрук — тільки з дозволу редакції

© Національна бібліотека України
імені В. І. Вернадського, 2012

ЗМІСТ

У центрі уваги	3
Аналітичний ракурс	
Тарасенко Н.	
Кіпр перестав бути офшорним для України?.....	4
Ворошилов О.	
Питання реформування системи місцевого самоврядування – серед першочергових	13
Законодавча влада	24
Виконавча влада	30
Політика	40
Економіка	46
Економіка України в контексті світових кризових тенденцій.....	52

У ЦЕНТРИ УВАГИ

ЦВК офіційно затвердила результати виборів у парламент за партійними списками

Центральна виборча комісія (ЦВК) затвердила протокол за результатами голосування на виборах народних депутатів України в багатомандатному загальнодержавному окрузі.

Згідно з протоколом, за Партію регіонів проголосувало 6 116 746 виборців (30,00 %), ВО «Батьківщина» – 5 209 090 виборців (25,54 %), партію УДАР В. Кличка – 2 847 979 виборців (13,96 %), Комуністичну партію України – 2 687 269 виборців (13,18 %), ВО «Свобода» – 2 129 933 виборців (10,44 %).

Таким чином, до парламенту проходять п'ять політичних партій, які ділять між собою 225 депутатських мандатів таким чином: Партія регіонів – 72 мандати, ВО «Батьківщина» – 62, партія УДАР – 34, КПУ – 32, ВО «Свобода» – 25.

Згідно з протоколом ЦВК, у списки для голосування було внесено 36 млн 213 тис 010 виборців, взяли участь у голосуванні – 20 млн 797 тис. 206, зокрема за місцем перебування 949 тис 417 осіб.

ЦВК уже визнала обраними народних депутатів у 186 одномандатних округах із 225.

Попередньо у 220 одномандатних округах (без обліку п'ять «проблемних округів») Партія регіонів набирає 113 мандатів, «Батьківщина» – 39, УДАР – 6, «Свобода» – 12. Таким чином, у цілому за партійними списками і мажоритарними округами попередньо Партія регіонів отримує 185 мандатів, «Батьківщина» – 101, УДАР – 40, «Свобода» – 37, КПУ – 32 мандати.

Крім того, згідно з попередніми даними, обрано депутатами 43 самовисуванця і 7 представників інших партій (від партії «Єдиний центр» – 3, від «Народної партії» – 2, і по одному від партії «Союз» і Радикальної партії Олега Ляшка).

У п'яти одномандатних округах ЦВК визнав неможливим встановити результати виборів, а Верховна Рада рекомендувала ЦВК призначити повторні вибори в цих округах: № 94 (Обухів, Київська область), 132 (Первомайськ, Миколаївська область), 194 і 197 (Черкаська область), 225 (Київ, Шевченківський район)

Відповідно до закону, рішення ЦВК про результати виборів набирає чинності після офіційного опублікування в газетах «Голос України» і «Урядовий кур'єр».

Разом з тим рішення ЦВК може бути оскаржене в суді протягом п'яти днів. При цьому суд для забезпечення позову може призупинити публікацію результатів виборів до моменту винесення свого рішення по суті (Дзеркало тижня (*ZN'UA* (http://news.dt.ua/VYBORY-2012/tsvk_oprilyudniv_ostatochni_dani_za_partiynimi_spiskami-111930.html)). – 2012. – 10.11; *Украинские Национальные Новости* (<http://www.unn.com.ua>). – 2012. – 11.11).

АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС

Н. Тарасенко, мол. наук. співроб.

Кіпр перестав бути офшорним для України?

8–9 листопада відбувся офіційний візит Президента України В. Януковича до Республіки Кіпр. Це перший офіційний візит глави Української держави до Кіпру з часу встановлення дипломатичних відносин між двома країнами. Програма візиту передбачала переговори Президента України з Президентом Кіпру Д. Хрістофіасом, Президентом Палати представників Республіки Кіпр Я. Оміру, а також зустріч із Главою Кіпрської православної церкви Архієпископом Хризостомом II.

У рамках офіційного візиту Президента України В. Януковича до Республіки Кіпр та за підсумками ряду зустрічей і переговорів було підписано ряд двосторонніх документів, зокре-

ма в таких важливих сферах як морське торговельне судноплавство, повітряне сполучення, сільське господарство, інвестиційне співробітництво, міжвузівська співпраця, фізична культура, а також підприємництво.

Серед інших документів, особливої уваги заслуговує підписання Конвенції про уникнення подвійного оподаткування та запобігання податковим ухиленням стосовно податків на доходи.

За словами експертів, українська влада змушена була піти на підписання такої угоди під впливом багатьох факторів, головним з яких є потреба наповнення бюджету держави. Адже, за підрахунками податківців, щороку через офшори Україна втрачає близько 100 млрд грн, а це – третина бюджету. За даними неурядової організації Tax Justice Network, Україна посідає дев'яте місце у світі за обсягом виведення капіталу в офшори. Оприлюднена цією організацією сума виведених з України коштів перевищує 165 млрд дол.

Примітно, що Кіпр вже п'ять років поспіль займає перше місце за обсягом інвестицій до України та з України. Так, у першому півріччі 2012 р. обсяг інвестицій з Кіпру до України становив 14 млрд 521,5 млн дол.

Експерти також відзначають, що необхідність підписання такої конвенції викликана дедалі більшим тиском на Кіпр з боку Брюсселя, який вимагає від Нікосії наближення до загальноєвропейських правил, які прискіпливіше контролюють свої офшори.

Переговори про нову конвенцію велися Києвом з Нікосією від 1997 р.

Документ має замінити чинну на даний час угоду між урядами Кіпру та колишнього СРСР про уникнення подвійного оподаткування, яка підписана ще 29 жовтня 1982 р. і дозволяє українським компаніям мінімізувати податки. Нова Конвенція сприятиме вдосконаленню договірно-правової бази торговельно-економічного та інвестиційного співробітництва між Україною та Кіпром. Документ покликаний як протистояти ухиленню від сплати податків, так і допомогти уникнути подвійного оподаткування.

Набуває чинності Конвенцією має збільшити надходження до державного бюджету України та зупинити неконтрольований відплив українського капіталу на Кіпр. Зокрема, Конвенцією встановлюються ставки оподаткування

дивідендів, процентів, роялті та відчуження майна (на відміну від нині чинної угоди, яка містить практично нульові ставки).

Також передбачається, що підписання Конвенції сприятиме взаємному зменшенню податкових перешкод для закордонних інвестицій та торгівлі. У результаті підписання документа підприємці обох країн отримають гарантії, що прибутки, отримані від підприємницької діяльності на території іншої країни, не підлягатимуть подвійному оподаткуванню.

Конвенцію про уникнення подвійного оподаткування та запобігання ухиленням щодо податків на доходи Кабінет Міністрів України схвалив 5 листопада, уповноваживши на її підписання міністра фінансів Ю. Колобова. «Ми підписуємо набагато кращі умови, ніж прописані з Росією, і це нам дає додатково 1 млрд грн орієнтовно доходів до бюджету на рік», – сказав Ю. Колобов. За його словами, Конвенція містить незначні відхилення за чотирма позиціями: роялті, відсотки, дивіденди та відчуження майна.

«За деякими позиціями – десь п'ять, десь 10, десь 15, десь залишиться нуль, де ми домовилися з продажу майна», – наголосив міністр. На його думку, у результаті підписання даної Конвенції інвесторам з Кіпру, які працюють в Україні, буде «комфортно» платити податки. «Ми домовилися, що на перехідному етапі підписуємо цей документ. Він практично схожий на угоди по ставках з основними європейськими країнами», – відзначив Ю. Колобов.

Як вважають у Кабміні, набрання чинності Конвенцією має збільшити надходження до державного бюджету на 1 млрд грн і зупинити неконтрольований відплив капіталу. Це відбудеться після схвалення документу українським парламентом, який, до речі, уже неодноразово блокував вирішення цього питання. Зокрема, у червні Верховна Рада відмовилася включати до порядку денного законопроект № 8498, яким пропонували денонсувати угоду з Кіпром про уникнення подвійного оподаткування доходів і майна.

За збереження «кіпрського офшору» висловлювався і Прем'єр-міністр України М. Азаров. «Іти по шляху односторонніх дій наш уряд не буде. Ми не збираємося ні з Кіпром, ні

з іншими країнами Євросоюзу розмовляти мовою ультиматумів», – заявляв М. Азаров ще два роки тому. Прем'єр-міністр підкреслював, що у світі існує понад 50 офшорних зон і «штучне привернення уваги до однієї країни відволікає нашу увагу від загальної проблеми офшорів».

Той факт, що український великий бізнес, який тримає на плаву владу, є основним «шанувальником» кіпрських знижок, є основним аргументом на користь сумнівів експертів щодо ефективності розпочатих керівництвом держави кроків. Говорячи про важливість підписання Конвенції про уникнення подвійного оподаткування та запобігання ухиленню від сплати податків на доходи президентами України і Кіпру, заступник генерального директора Центру Разумкова В. Чалий зазначив, що вирішення проблеми кіпрського офшору не розв'яже проблеми втечі коштів з України: «Проблема цих коштів дійсно глобальна для України. Справа у тому, що якщо навіть закрити цю дірку виведення коштів з України, то бізнес знайде інші можливості так званої оптимізації податків. І ясно, що зараз відшукується компромісне рішення всередині провладних бізнес-груп тому, що Україна перебуває у складній економічній та фінансовій ситуації. Це одна з можливостей закрити фінансові дірки на наступний період».

Привертає увагу також та обставина, що підписання документа, яке могло б стати козирною картою в руках «регіоналів» на виборах, сталося після їх завершення. Експерти припускають, що таким чином влада прагнула запобігти небажаній критиці документа з боку опозиції. Текст Конвенції поки що не оприлюднено, тому, за словами В. Чалого, «все буде залежати від тих умов, які поки що не є публічними, і з того, що я почув, я не впевнений, що кардинально вирішується питання так званої оптимізації податків, які саме через кіпрський офшор виводяться українським бізнесом. Тому чи вирішить цей документ проблему, невідомо».

Утім, попри відсутність офіційної версії Конвенції, електронні ЗМІ надали інформацію про її основні положення та оцінки їх з боку експертів. Зокрема повідомляється, що Конвенція про уникнення подвійного оподаткування та за-

побігання ухиленням від сплати податків на доходи і майно містить ряд важливих змін, спрямованих, насамперед, на підвищення ставок оподаткування пасивних доходів.

За словами експертів, документ, крім того, наслідуючи багато в чому положення Модельної конвенції ОЕСР, встановлює правила обміну інформацією між договірними країнами, а також положення про недискримінацію.

Згідно з положеннями Конвенції, дивіденди, що сплачуються резидентом України на користь резидента Кіпру, будуть оподатковуватися за ставкою 5 % за умови володіння останнім не менше 20 % статутного капіталу української компанії або здійснення інвестиції у розмірі не менше 100 тис. євро. В усіх інших випадках дивіденди оподатковуватимуться за ставкою 15 %. При цьому, виходячи з формулювання положень Конвенції, можна дійти висновку, що знижена ставка також може застосовуватися в разі придбання акцій (часток) компанії (за умови, що винагорода становить не менше 100 тис. євро).

Однак, з огляду на сформовану практику застосування податкового законодавства контролюючими органами (зокрема, щодо застосування звільнення від оподаткування дивідендів згідно з Конвенцією про уникнення оподаткування між Україною та Нідерландами), можна очікувати фіскальної позиції з цього питання.

При виплаті резиденту Кіпру відсотків в Україні буде утримуватися податок на репатріацію за ставкою 2 %.

Платежі за надання права користування об'єктами інтелектуальної власності, залежно від їх виду, можуть обкладатися в Україні за ставкою 10 % чи 5 %. Стаття 12 Конвенції, що встановлює правила оподаткування роялті, наводить вичерпний перелік зазначених платежів, що може на практиці виключити з-під її дії деякі такі доходи (тобто застосування 15 % ставки податку).

Статті Конвенції, присвячені оподаткуванню пасивних доходів, на відміну від чинної угоди, містять посилання на необхідність наявності в одержувача доходу статусу так званого «фактичного власника». Відсутність даного положення в чинній угоді, незважаючи на його ігнорування податковими органами, могло бути аргументом для незастосування кон-

цепції вигодоодержувача судом (що, зокрема, було підтримано в одному з небагатьох судових рішень з даного питання).

Усупереч загальноприйнятій тенденції, Конвенція не встановлює спеціальних положень для оподаткування доходів, отриманих від продажу акцій (часток) у статутному капіталі компанії, що формує свою вартість переважно від нерухомого майна. У зв'язку з цим продаж акцій (часток) компанії у всіх випадках не підлягатиме оподаткуванню в Україні.

Разом з тим доходи від нерухомого майна та/або від використання нерухомого майна (у т. ч. здачі в оренду) кіпрськими компаніями відтепер будуть підлягати оподаткуванню в Україні за ставкою 15 %.

На зміну загальним положенням чинної угоди, що стосуються обміну інформацією між Україною та Кіпром, придуть більш детальні правила взаємодії компетентних органів країн в інформаційній сфері. Головним нововведенням можна визначити можливість запиту інформації, що належить «призначеним особам, агентам або довіреним особам» згідно з ч. 5 ст. 24 Конвенції. Очевидно, дане повноваження потенційно може застосовуватися до представників номінальних сервісів, що надаються кіпрськими резидентами.

Як головні наслідки ухвалення Конвенції можна очікувати пошук альтернативних рішень структурування володіння українськими активами. Однією з найбільш оптимальних альтернатив, зокрема, може стати Голландія, яка, як правило, є однією з найбільш поширених юрисдикцій для залучення іноземного капіталу. Водночас, незважаючи на втрату деяких податкових переваг, Кіпр цілком упевнено може зберегти свою привабливість для цілей структурування володіння українськими активами.

Щоб Конвенція набрала чинності, її має ратифікувати Верховна Рада України. Згідно з положеннями документа, він набирає чинності з дня отримання останнього письмового повідомлення, що свідчить про завершення всіх необхідних внутрішньодержавних процедур. При цьому положення Конвенції, у цілому, повинні застосовуватися з початку року, наступного за роком набрання чинності документа.

Таким чином, з урахуванням нещодавніх парламентських виборів-2012 і за умови ратифікації Конвенції новообраною ВР, можна чекати початку застосування її положень не раніше 2014 р. Крім того, має бути вирішено питання денонсації чинної угоди.

«Ми не виключаємо, що податкові органи можуть зайняти фіскальну позицію і стверджувати, що діюча угода втратить чинність з моменту набуття чинності новою Конвенцією, і, до початку застосування положень останньої (найбільш імовірно, 1 січня 2014 р.), положення жодною з Конвенцій застосовуватися не будуть», – прогнозують експерти юрфірми «Василь Кисіль і партнери».

Водночас коментарі провладних політиків щодо ухвалення Конвенції зацентровані на позитиві цієї угоди для України. Це серйозний крок на шляху покращання інвестиційного клімату, створення сучасних умов ведення бізнесу в Українській державі, заявив, зокрема, народний депутат України від Партії регіонів, президент УСПП А. Кінах.

Дуже показово те, говорить А. Кінах, що така угода підписана з країною, яка є членом Європейського Союзу. Це, на його думку, сприятиме наближенню українського законодавства до прийнятих у Європі стандартів, зокрема дасть змогу розширити українську базу оподаткування, скоротити обсяги тіньової економіки, мінімізувати прояви різноманітних корупційних схем тощо.

«Україна зробила перший, дуже відчутний крок у напрямі вдосконалення питань, пов'язаних з контролем за трансферним ціноутворенням, офшорним впливом капіталу з країни. Все це знижує ризики для підприємців, позитивно впливає на покращання інвестиційного клімату в нашій країні, підвищує її імідж та авторитет у світі», – говорить А. Кінах.

За його словами, ділові кола України вітають це довгоочікуване рішення. Промисловці і підприємці впевнені, воно дасть змогу вдосконалити договірно-правову базу торговельно-економічного та інвестиційного співробітництва між Україною і Кіпром, що, у свою чергу, сприятиме подальшому ефективному розвитку українсько-кіпрських двосторонніх взаємовідносин, вважає президент УСПП.

За словами А. Кінаха, виходячи з ряду підписаних під час першого за останні 20 років державного візиту Президента України В. Януковича до Республіки Кіпр, важливих угод, в Україні та Кіпру є всі шанси на те, щоб наростити товарообіг та поглибити інвестиційне партнерство. Україна і Кіпр за останній рік значно підсилили комунікації, політичні й економічні консультації, що в кінцевому результаті позитивно вплинуло на динаміку двосторонніх взаємовідносин. Незважаючи на рецесію світової економіки, за останній період спостерігається сталий процес припливу кіпрських інвестицій в Україну. Так, зокрема, минулого 2011 р. Кіпр інвестував в Українську державу понад 3 376,4 млн дол., а за перше півріччя цього року – 1 230,5 млн дол. Найбільше кіпрських інвестицій було спрямовано у розвиток української промисловості й фінансової сфери.

Щодо співпраці в торгівельній сфері, то показники двосторонньої торгівлі не відповідають потенціалу наших економік, вважає А. Кінах. За січень – вересень 2012 р. загальний обсяг торгівлі товарами між Україною та Кіпром становив лише 197,281 млн дол., що дуже мало з огляду на наявні можливості. «Зацікавленість в поглибленні двостороннього партнерства існує як в Україні, так і на Кіпрі. Перспективною і взаємовигідною для обох сторін є співпраця в галузі машинобудування, судно- і кораблебудування, альтернативній енергетиці, у розвитку транспортної інфраструктури, малого й середнього бізнесу, фінансової й банківської сфери», – говорить президент УСПП.

Україна також сподівається на допомогу Кіпру, який нині головує в Раді Європейського Союзу, у питаннях української євроінтеграції. «Частка наших взаємних зусиль має бути спрямована на створення в Україні сучасних європейських стандартів ведення бізнесу, інвестування й торгівлі, рівня життя людей. До виконання цього завдання долучаються і громадські бізнес-організації, зокрема УСПП і Торгово-промислова палата Кіпру, які сьогодні підписали угоду про поглиблення партнерства», – зазначив А. Кінах.

Крім того, УСПП та ТПП Кіпру працюватимуть над розширенням існуючих та пошуком нових двосторонніх бізнес-контактів, створенням спільних українсько-кіпрських підприємств задля

ефективного просування своїх інтересів на ринки третіх країн, а також обмінюватимуться інформацією щодо перспективних інвестиційних, інфраструктурних проєктів тощо.

Співробітництву двох організацій покликана сприяти Угода про поглиблення співробітництва між УСПП та ТПП Кіпру, підписана під час кіпрсько-українського бізнес-форуму президентом УСПП А. Кінахом та керівником ТПП Кіпру Ф. Пілідесом.

Договір дає можливість сторонам координувати проведення спільних ділових заходів, зокрема круглих столів, конференцій та семінарів; здійснювати інформаційний обмін щодо економічної ситуації в обох державах; сприяти реалізації комерційних, інвестиційних та інших проєктів компаній-членів УСПП та ТПП Республіки Кіпр, розв'язувати підприємницькі проблеми тощо.

Ділові кола України мають надію, що документ сприятиме встановленню дружніх партнерських взаємовідносин з підприємницькими колами Кіпру, реалізації взаємовигідних інвестиційних проєктів, створенню спільних українсько-кіпрських підприємств, які вироблятимуть конкурентоспроможну продукцію, що користуватиметься попитом не лише в Україні і Кіпрі, а й в інших державах світу.

«Взаємовигідним є співробітництво в таких сферах, як сільське господарство, особливо переробна галузь, реалізація спільних проєктів у текстильній, машинобудівній, деревообробній й гірничодобувній промисловості, фінансовому й банківському секторі тощо. Поглибленню такого партнерства, безумовно, сприятиме спрощення бізнес-відносин, у тому числі скасування віз для українських громадян», – вважає президент УСПП.

Президент України В. Янукович під час спілкування з журналістами в Нікосії після завершення переговорів із Президентом Республіки Кіпр Д. Хрістофіасом заявив, що Україна і Кіпр зробили черговий крок для наповнення двосторонніх відносин конкретним змістом. За словами Президента, під час візиту сторони обговорили широкий спектр питань українсько-кіпрських відносин. «Ми започаткували фактично новий етап у відносинах між нашими країнами», – наголосив Президент.

Він звернув особливу увагу на активну роботу України і Кіпру над удосконаленням двосторонньої договірно-правової

бази. Глава держави підкреслив, що документи, які були підписані під час візиту, створюють механізми для ефективної співпраці двох сторін.

В. Янукович також заявив, що Україна зацікавлена в залученні кіпрських інвестицій у реалізацію національних проєктів в Україні – розвиток транспортної та туристично-спортивної інфраструктури, будівництво промислових та житлово-комунальних об'єктів, впровадження проєктів у сфері охорони навколишнього середовища та відновлювальних джерел енергії. Він висловив переконання, що активізації двосторонніх відносин у цій сфері сприятимуть документи, підписані під час візиту.

Президент Республіки Кіпр Д. Хрістофіас у свою чергу запевнив, що «Кіпр буде постійно підтримувати Україну у європейському напрямі». За його словами, Кіпр надає особливого значення посиленню зв'язків з Україною та ЄС на основі спільних цінностей. «Я впевнений, що Україна докладає зусиль у цьому напрямі, здійснюючи всі необхідні реформи, і виконує всі взяті на себе зобов'язання», – сказав Президент Кіпру.

При цьому він наголосив на важливості того, щоб європейці переконалися: Україна поважає і захищає демократичні права й свободи. «Дуже важливо, щоб європейці переконалися, що в Україні здійснюються всі необхідні реформи і Україна поважає і захищає права людини і демократичні свободи», – заявив Д. Хрістофіас.

О. Ворошилов, старш. наук. співроб., канд. іст. наук

Питання реформування системи місцевого самоврядування – серед першочергових

Міське самоврядування – одна з фундаментальних демократичних засад конституційного ладу України.

Питанням його організації присвячені Закони України «Про міське самоврядування в Україні», «Про столицю України – місто-герой Київ», «Про статус депутатів місцевих рад»,

«Про службу в органах місцевого самоврядування», «Про органи самоорганізації населення», «Про асоціації органів місцевого самоврядування», ратифікована Європейська хартія місцевого самоврядування, значний регулятивний потенціал у цій сфері несуть й інші законодавчі акти.

Водночас питання вдосконалення системи місцевого самоврядування, забезпечення сталого розвитку громад, поєднання зусиль учасників муніципального руху, громад, владних інституцій задля найбільш оптимального та якісного задоволення потреб громадян – актуальні сьогодні для всіх європейських країн. Україна, як держава-член Ради Європи, є невід’ємним учасником цього процесу.

Загалом необхідність здійснення конституційної реформи місцевого самоврядування обумовлена об’єктивними причинами фундаментального характеру, серед яких – пошук шляхів подальшого розвитку класичних інститутів демократії, до яких належать і інститути місцевого самоврядування, на основі оптимального поєднання національних особливостей суверенної демократичної держави з універсальними, загальноприйнятими в сучасному світі стандартами демократії.

Нині органи самоврядування здебільшого сприймаються в громадській свідомості як низова ланка державної влади, а не як органи публічної влади самого населення, побудовані на його ж самоорганізації та самоактивності.

Одночасно триває безперервний процес експериментування з законодавчим регулюванням місцевого самоврядування. Все це є наслідком намагання закріпити загальносоціальну цінність місцевого самоврядування шляхом прямого державного адміністрування, відсутності цілісної зваженої державної його концепції та послідовної муніципальної політики.

Негативним чином на сфері місцевого самоврядування позначається і відсутність національної стратегії розвитку місцевого самоврядування в Україні.

На сьогодні поки що не тільки не відбулося становлення повноцінної та ефективної системи місцевого самоврядування, організаційно, функціонально та матеріально-фінансово відокремленої від системи державної влади, але й до кінця не

відпрацьована концептуальна його основа, конституційна модель організації муніципальної влади. Діюча модель системно-структурної організації місцевого самоврядування запроваджувалася як перехідна, яка на сьогодні вичерпала свою роль та фактично призводить до гальмування не тільки розвитку інституту місцевого самоврядування, а й територіального розвитку країни в цілому.

Визнаючи необхідність системного вдосконалення існуючої в Україні системи місцевого самоврядування та адміністративно-територіального устрою, Президент України В. Янукович під час міжнародних муніципальних слухань у листопаді 2011 р. зазначив, що реформа місцевого самоврядування в Україні набуде завершеного вигляду лише після внесення змін до Конституції, що стосуються адміністративно-територіального устрою держави. Основний масив рішень щодо реформування місцевої влади, наголосив глава держави, перебуває в загальному руслі конституційних змін, які будуть запропоновані в рамках Конституційної Асамблеї.

Своє бачення цієї проблеми В. Янукович конкретизував, виступаючи 28 вересня на урочистих зборах з нагоди 20-річчя створення Асоціації міст України. Зокрема, Президент наголосив, що стратегія реформи місцевого самоврядування має обов'язково готуватися за участі місцевих громад, регіонів.

Він підкреслив, що на рівні законодавства існує колізія між повноваженнями органів державної влади та органів місцевого самоврядування. Нечітке розмежування повноважень, відсутність державних соціальних стандартів призводить до проблем недофінансування делегованих повноважень у частині освіти, культури, охорони здоров'я. Це позбавляє громади можливостей і бажання шукати додаткові джерела надходжень до місцевих бюджетів. У результаті погіршується якість соціальних послуг, занепадає житлово-комунальне господарство та транспортна інфраструктура.

Також глава держави поінформував, що реформа місцевого самоврядування передбачає забезпечення ефективного бюджетного процесу, упорядкування земельних відносин і реформування житлово-комунального господарства. З метою

розширення матеріальної бази самоврядування міст буде здійснено децентралізацію бюджетної системи України. «Перш за все, ми збільшимо частку податкових надходжень, яку мають отримувати міські бюджети. По-друге, ми маємо розробити більш прозору формулу розрахунків міжбюджетних трансфертів, дотацій з державного бюджету, виходячи з об'єктивних потреб місцевої влади. Це дасть змогу зменшити корупційні ризики при здійсненні міжбюджетних відносин. По-третє, ми будемо вдосконалювати нормативно-правову базу для залучення органами місцевого самоврядування позабюджетних коштів, зокрема, від залучення позик та використання комунального майна», – зазначив Президент, додавши, що треба розглянути можливість повернення окремих ефективних місцевих податків і зборів.

«Ствердження самоврядності, створення умов для повноцінної життєдіяльності громад, формування достатньої правової та економічної бази для їх розвитку – це головні пріоритети запланованих нами змін», – підсумував В. Янукович.

Крім того, під час спілкування з представниками ЗМІ в Одесі, Президент України висловив переконання, що реформа місцевого самоврядування повинна забезпечити розвиток самодостатніх регіонів. Децентралізація влади, підкреслив глава держави, повинна забезпечити поступову передачу повноважень від центральної влади до органів місцевого самоврядування. На його переконання, це дасть можливість поліпшити об'єктивність прийняття рішень з багатьох питань. «На місцях можна більш точно визначити пріоритети розвитку регіонів і передбачити їхнє відповідне фінансування», – зазначив він.

Про те, що питання реформування місцевого самоврядування (поряд з реформою судової системи) перебуває серед найближчих планів Конституційної Асамблеї, поінформував її голова Л. Кравчук. «З цих питань у нас вже напрацьовані серйозні проекти», – додав він.

А також повідомив, що секретар КА М. Ставнічук, як член Венеціанської комісії, буде вести розмову, щоб консультанти та експерти і Ради Європи, і Венеціанської комісії брали участь у підготовці цього важливого питання.

Зі свого боку, наприкінці жовтня президент Венеціанської комісії Дж. Букіккіо в інтерв'ю інформгентству Інтерфакс-Україна заявив: «Ми очікуємо, що після виборів будемо тісно співпрацювати з Конституційною Асамблеєю, ... і ми б хотіли, як Венеціанська комісія, бути залученими в цей процес». Також Дж. Букіккіо висловив сподівання, що «швидкий прогрес може бути досягнутий, зокрема, у сфері ... місцевого самоврядування. Для нас це – одна з найбільш термінових реформ».

На необхідності якнайшвидшого здійснення реформ у галузі місцевого самоврядування під час свого виступу на другому засіданні Конституційної Асамблеї 21 вересня 2012 р. наголошувала і М. Ставнійчук. Вона, зокрема, підкреслила, що «місцеве самоврядування становить, очевидно, один із серйозних пріоритетів у майбутньому конституційному процесі».

Цілком очевидно, що сьогодні складається у сфері регіональної політики, місцевого самоврядування критична ситуація за всіма показниками – у питаннях правового регулювання, в організації, у питанні практик», – вважає секретар КА.

Вона переконана, що сьогодні складається громадський консенсус, який потрібен для реформи місцевого самоврядування. «Більш того, на рівні держави є політична воля, мотивація до початку реформи місцевого самоврядування в Україні. Ми чітко розуміємо, що перед реформуванням має бути проведений вмотивований професійний аналіз з тим, щоб визначити основні напрямки діяльності та комплекс відповідних заходів щодо реалізації реформи. Ми маємо чітке концептуальне бачення тих засад, на яких має здійснюватись ця реформа», – запевнила М. Ставнійчук.

Серед ряду серйозних негативних тенденцій, які накопичились у сфері місцевого самоврядування, вона виділила такі.

По-перше, більшість територіальних громад у сільських територіях неспроможні сьогодні виконувати власні повноваження. Відтак не надаються якісні послуги, подекуди вони взагалі недоступні для членів територіальних громад. Реформа адміністративних та соціальних послуг, яка сьогодні здійснюється в державі, фактично, не досягає рівня села, селища, району. «Таким чином, саме реформа місцевого

самоврядування у разі її проведення дасть можливість стати системно об'єднуючим чинником для всіх інших реформ, які проводяться в країні і стосуються територій», – підкреслила політик.

По-друге, відбувається поступове згортання повноважень органів місцевого самоврядування. За останній рік було прийнято два десятки законів, які позбавляють міста і села керування землею та іншими ресурсами у своїх регіонах.

По-третє, з одного боку, у територіальних громадах зростає дефіцит місцевої демократії, подекуди відчувається відчуженість місцевої влади від населення, закритість і непрозорість діяльності, високий рівень корупції. З іншого боку, самі жителі і члени територіальних громад сьогодні не мають вищих навиків самоорганізації, безпосередньої участі у вирішенні питань місцевого значення.

М. Ставнічук також поінформувала, що «м'яка модель» проведення реформи місцевого самоврядування, яка закладена у вже розроблений проект відповідної концепції, передбачає її здійснення у два етапи. Під час підготовчого періоду на рівні 2012–2014 рр. планується створення правового інструменту узгодження державної політики щодо реформи місцевого самоврядування, проведення оцінки нинішнього стану надання публічних послуг, їх систематизація. З 2015 до 2017 р. передбачений другий етап, який буде безпосередньо ґрунтуватися на аналізі матеріалів, підготовлених законодавчих актів, які стосуються безпосередньо здійснення перерозподілу повноважень між органами виконавчої влади на місцях і органами самоврядування, на практичному об'єднанні територіальних громад.

Голова правління Центру політико-правових реформ, член Конституційної Асамблеї І. Коліушко також поділяє думку про те, що передусім у Конституції потрібно змінити підходи до організації місцевого самоврядування та територіально устрою, аби запобігти надмірній централізації влади в одних руках. «Але якщо ці проблеми не будуть у полі зору Конституційної Асамблеї, то там, принаймні мені, немає чого робити», – наголошує експерт.

На його думку, на момент прийняття Конституції в 1996 р. українські законодавці не мали достатніх знань і досвіду для

належного затвердження конституційних принципів функціонування та розвитку деяких інститутів. «Було закладено не найкращі основи для розвитку місцевого самоврядування, а регіональне самоврядування не передбачене Конституцією взагалі», – зазначив І. Коліушко.

Загалом же фахівці, залучені до розробки заходів щодо вдосконалення конституційного регулювання організації місцевого самоврядування, виокремлюють шість основних напрямів здійснення відповідної реформи в Україні:

1. У першу чергу постає завдання чіткого конституційного визначення правової природи місцевого самоврядування. На сьогоднішній день базові законодавчі документи закріплюють три різні концепції місцевого самоврядування в Україні. Унаслідок цього правовий статус місцевого самоврядування залишається нечітко визначеним.

Органи й посадові особи місцевого самоврядування залишаються жорстко підпорядкованими державним органам виконавчої влади. Ефективне здійснення місцевого самоврядування певною мірою ускладнюється через недостатню правову визначеність та розмежування повноважень різних ланок системи самоврядування та органів державної влади.

Тому визначення місцевого самоврядування, що міститься у ст. 140 Конституції України, має бути приведене в відповідність із положенням ст. 3 Європейської хартії місцевого самоврядування. Необхідно передбачити, що місцеве самоврядування є не лише правом, але й спроможністю територіальної громади самотійно або під відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування здійснювати регулювання і керування суспільними справами місцевого значення в межах, визначених Конституцією і законами України. Необхідно на рівні конституційних засад закріпити, що органи місцевого самоврядування не входять до системи органів державної влади.

2. Національна модель організації місцевого самоврядування вимагає формування спроможних територіальних громад, здатних брати на себе відповідальність та самотійно вирішувати питання місцевого значення. Це завдання зумовлює

необхідність надання права утворювати об'єднані територіальні громади не лише сільським громадам, що мають єдиний адміністративний центр, а й іншим громадам, у тому числі й різновидовим. Це дасть змогу не тільки раціоналізувати організаційну систему муніципального управління, концентрувати матеріально-фінансові ресурси, але й розв'язати чисельні територіальні колізії.

Об'єднання має утворюватися в порядку, визначеному законом, з урахуванням думки територіальних громад, а також історично сформованої спільності соціально-економічної інфраструктури громад, наявності умов і можливостей для надання населенню публічних послуг на рівні, не нижчому гарантованого державними стандартами, забезпечення належного функціонування місцевого самоврядування.

Питання об'єднання територіальних громад в Україні нерозривно пов'язане з адміністративно-територіальною реформою та вдосконаленням конституційно-правового регулювання поряд з місцевим самоврядуванням і його територіальної основи, запровадженням принципів повсюдності, територіальності місцевого самоврядування. Зокрема, реалізація вищезазначених принципів потребує конституційного забезпечення поширення юрисдикції громади, об'єднання громад на самоврядну територію, до складу якої мають включатися землі населених пунктів, а також прилеглі до них землі, необхідні для розвитку відповідних населених пунктів (економічної, соціальної, транспортної та іншої інфраструктури) незалежно від їх форми власності та цільового призначення. До складу самоврядних територій не можуть бути віднесені території, особливий статус яких визначається законами України. Самоврядна територія не може включатися повністю або частково до іншої самоврядної території. Територія населеного пункту повинна повністю входити до складу самоврядної території.

3. Однією з передумов формування дієздатних територіальних громад є визначення сфери відання муніципальної влади. Методологічною основою формування предметної підвідомчості муніципальних структур є принцип субсидіарності, згідно з яким держава не повинна брати на себе ті питання,

які можуть успішно вирішуватися безпосередньо на місцях. Саме тому одним із завдань конституційної реформи щодо вдосконалення місцевого самоврядування має стати перегляд конституційно визначеного обсягу компетенції територіальних громад у напрямі її розширення.

Крім того, належним чином не розроблені та не втілені в муніципально-правову практику форми участі громад у здійсненні публічної влади на локальному рівні. Громадяни фактично відсторонені від впливу на вирішення поточних місцевих справ, не мають суттєвих інструментів контролю за муніципальною владою. Тому потрібно конституювати систему форм безпосереднього здійснення територіальними громадами місцевого самоврядування, встановити конституційні гарантії їх реалізації, надати органам місцевого самоврядування право звертатися до Конституційного Суду з питань, які стосуються місцевого самоврядування, захисту прав та інтересів територіальних громад.

4. Чинна Конституція України досить жорстко визначає систему органів місцевого самоврядування. При нинішньому конституційно-правовому, а також законодавчому регулюванні у територіальних громад практично відсутня можливість самостійно визначати структурну організацію місцевого самоврядування, обирати ту чи іншу організаційну модель. Питання, яке може бути вирішене самостійно, – це визначення системи та структури виконавчих органів місцевих рад.

За період з прийняття в 1996 р. Конституції України неодноразово відбувалося протистояння як у системі місцевого самоврядування, так і між органами місцевого самоврядування та місцевими державними адміністраціями. За таких умов проблеми забезпечення життєдіяльності територіальних громад відступають на другий план, добробут і якість управлінських послуг суттєво знижується.

З вищевикладеного випливає, що розвитку місцевого самоврядування сприяло б закріплення на конституційному рівні права територіальних громад самостійно визначати систему й структуру органів місцевого самоврядування (подібна практика є досить поширеною).

5. Здійснення радикальних системно-структурних перетворень вимагає система публічно-владного управління на регіональному та районному рівнях територіальної організації публічної влади.

Чинна Конституція України передбачає наявність власних виконавчих органів тільки у місцевих рад базового рівня, у той час як для районних та обласних рад передбачено лише наявність виконавчого апарату на чолі з головою ради (ч. 4 ст. 141). При цьому з конституційного тексту незрозуміло, з одного боку, у чому полягає відмінність між виконавчими органами та виконавчим апаратом, а з іншого – якщо виконавчий апарат не є виконавчим органом, тоді хто та яким чином забезпечуватиме виконання рішень районних та обласних рад?

Відсутність власних виконавчих органів змушує відповідну раду делегувати відповідні повноваження місцевим державним адміністраціям. Незважаючи на те, що Конституція України (п. 7 ст. 119) передбачає лише можливість такого делегування, районні та обласні ради змушені делегувати відповідні повноваження державним адміністраціям у зв'язку з відсутністю власних виконавчих органів, а також бюджетних коштів для реалізації цих повноважень, які виділяються відповідно обласній та районній державній адміністрації, а не радам.

Зазначена модель організації влади породжує лише ілюзію самоврядування при фактичному одержавленні місцевого самоврядування районного та регіонального рівнів, збереженні централізації та підпорядкованості самоврядних органів державним органам виконавчої влади.

Давно назрілою є потреба запровадження повноцінної системи регіонального та районного самоврядування.

Конституювання районного та регіонального самоврядування потребуватиме зміни суб'єктної системи місцевого самоврядування. Зокрема, запровадження трирівневої системи колективних суб'єктів самоврядування: територіальна громада, об'єднання (союз) територіальних громад (жителі, об'єднані постійним проживанням на території населеного пункту або об'єднання кількох населених пунктів), територіальна спільнота району (жителі, об'єднані постійним проживанням

на території населених пунктів певного району) та територіальна спільнота області (жителі, об'єднані постійним проживанням на території населених пунктів певної області). Обов'язковою вимогою є надання обласним та районним радам утворювати власні виконавчі органи (управління, відділи та інші спеціалізовані структури).

Запровадження реального районного та регіонального самоврядування потребуватиме чіткого розмежування компетенції між рівнями територіального самоврядування, а також запровадження економічної основи, в якості якої може виступати комунальна власність територіальних спільнот району, області.

6. Вищевказані новації з необхідністю вимагатимуть суттєвого перегляду статусу місцевих державних адміністрацій.

Протягом усього часу спільного існування на регіональному та районному рівнях двох центрів публічної влади – обласних і районних рад та місцевих державних адміністрацій, ефективності їх діяльності заважає ряд проблем, ключовою серед яких є проблема нечіткості, розпливчастості меж повноважень регіональних органів місцевого самоврядування та районних і обласних адміністрацій. Завдання розмежування державних та самоврядних повноважень відповідних органів публічної влади на сьогодні ускладнюється тим, що законодавство України не визначає ані переліків питань місцевого та державного значення, ані переліків спільних інтересів територіальних громад або принципів та порядку, за якими ті чи інші інтереси декількох громад на певній території мають чи можуть визнаватися спільними та такими, що їх повинні представляти та чи інша районна або обласна рада.

Напрямом конституційно-правового реформування має стати зміна правового статусу місцевих державних адміністрацій, позбавлення їх функцій місцевого самоврядування та трансформування їх у контрольно-наглядові органи з підпорядкуванням Президенту України. Дані органи мають зосередити свою діяльність на чітко визначеному колі державних питань, які вирішуються на районному, регіональному рівні і які взагалі неможливо або недоцільно на цей час

передавати органам місцевого самоврядування. У компетенції цих органів має залишитись виконання тих повноважень, які не можуть підлягати децентралізації, зокрема щодо контролю за відповідністю актів органів місцевого самоврядування Конституції України та законам України, відповідністю публічних послуг, що надаються територіальним громадам, спільнотам, державним стандартам, виконанням державних програм та цільовим використанням коштів державних субвенцій, ефективним використанням об'єктів державної власності, а також координації діяльності територіальних підрозділів центральних органів виконавчої влади.

Загалом же чи не найголовнішим завданням конституційної реформи в аспекті вдосконалення організації місцевого самоврядування має стати забезпечення оптимального балансу загальнодержавних, регіональних і місцевих інтересів.

Крім того, ефективне функціонування моделі системно-структурної організації публічної влади на територіальному рівні потребує усталеного механізму партнерської взаємодії органів державної влади та місцевого самоврядування.

ЗАКОНОДАВЧА ВЛАДА

Комітет з питань національної безпеки і оборони рекомендує Верховній Раді прийняти за основу проект закону про внесення змін до ст. 8 Закону України «Про порядок допуску та умови перебування підрозділів збройних сил інших держав на території України»

Законопроектом (реєстр. № 11388), поданим Кабінетом Міністрів, пропонується доповнити ст. 8 Закону України «Про порядок допуску та умови перебування підрозділів збройних сил інших держав на території України» новою частиною, згідно з якою «пропозиція щодо допуску в Україну підрозділів збройних сил інших держав для участі в багатонаціональних навчаннях має вноситися щороку разом із проектом плану проведення багатонаціональних навчань за участі підрозділів Збройних сил України на території України та їх участі в бага-

тонаціональних навчаннях поза межами України на відповідний рік, який подається для затвердження Президентом України».

Члени комітету під час обговорення проекту зазначали, що надання такої інформації вже здійснюється на практиці, однак, на їхню думку, не існує правових перешкод для закріплення цієї фактично існуючої практики у вигляді норми закону.

Народні депутати підтримали законопроект, прийняття якого дасть можливість прискорити процеси прийняття рішення та вдосконалити нормативно-правову базу (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2012. – 12.11).

***

Комітет з питань промислової і регуляторної політики та підприємництва рекомендує парламенту прийняти за основу проект закону «Про метрологію та метрологічну діяльність». Законопроектом (реєстр. № 11369) шляхом прийняття Закону «Про метрологію та метрологічну діяльність» у новій редакції пропонується врегулювати відносини, що виникають під час провадження метрологічної діяльності.

На засіданні комітету, зокрема, зазначалося, що проект передбачає:

– «розмежування регуляторних, наглядових (контрольних) та господарських функцій у сфері метрології й адміністративних та господарських адміністративних послуг;

– гармонізацію законодавчих актів у повному обсязі з документами Міжнародної організації законодавчої метрології (OIML), актами законодавства Європейського Союзу з питань метрології та документами Європейської співпраці із законодавчої метрології (WELMEC);

– звуження сфери нормативного регулювання метрологічної діяльності;

– розширення застосування механізмів акредитації для підтвердження компетенції суб'єктів, що здійснюють метрологічну діяльність; створення державної метрологічної інспекції».

Під час обговорення законопроекту народні депутати наголосили на необхідності прийняття нової редакції Закону «Про метрологію та метрологічну діяльність», оскільки положення чинного закону значною мірою не відповідають європейським директивам, нормам і стандартам у сфері метрології.

Водночас члени комітету вважають, що під час підготовки до другого читання документ потребує доопрацювання з урахуванням зауважень Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2012. – 12.11).

***

Комітет з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи підтримує проект закону про внесення змін до Кримінального кодексу України та Кодексу України про адміністративні правопорушення (щодо посилення відповідальності за випалювання рослинності або її залишків).

Законопроектом (реєстр. № 11309) пропонується посилити вплив на правопорушників, які випалюють стерню, луки, пасовища, ділянки зі степовою, водно-болотною та іншою природною рослинністю, її залишки та опале листя в смугах відводу захисних лісонасаджень автомобільних доріг і залізниць, у парках, інші зелені насадження та газони в населених пунктах.

Зокрема, передбачається внести зміни до Кримінального кодексу України та Кодексу України про адміністративні правопорушення, які підвищують розміри санкцій за випалювання рослинності, розташованої на земельних ділянках у межах чи за межами населених пунктів; знищення або пошкодження іншим загальнонебезпечним способом стерні, сухих дикоростучих трав на землях сільськогосподарського призначення, розмір яких є більшим ніж 1 га. Також законопроектом планується розширити коло осіб, які можуть розглядати справи про адміністративні правопорушення (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2012. – 12.11).

***

Комітет з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності рекомендує Верховній Раді прийняти за основу проект закону про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України щодо відповідальності за протиправні дії у сфері обігу документів, печаток та штампів.

На засіданні комітету зазначалося, що метою законопроекту (реєстр. № 11382), поданого Кабінетом Міністрів, є посилення кримінальної відповідальності за злочини, пов'язані з обігом документів, печаток і штампів. Зокрема, пропонується збільшити розмір штрафних санкцій та строків обмеження волі. Відповідні зміни передбачається внести до ст. 358 Кримінального кодексу України.

Проектом також пропонується скасувати адміністративну відповідальність за адміністративні правопорушення, передбачені статтями 189 «Порушення правил відкриття та функціонування штемпельно-граверних майстерень», 189-2 «Порушення правил виготовлення та порядку обліку і зберігання печаток та штампів, а так само виготовлення, ввезення, реалізація та використання самонабірних печаток» Кодексу України про адміністративні правопорушення.

Водночас, зазначалося на засіданні комітету, уряд вважає за необхідне посилити кримінальну відповідальність за підроблення документів, печаток, штампів і бланків та збут чи використання підроблених документів, печаток, штампів.

Члени комітету підтримали законопроект, прийняття якого сприятиме забезпеченню функціонування органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності, упорядкує правові засади правозастосовної діяльності органів внутрішніх справ (**Офіційний портал Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2012. – 9.11).**

***

Комітет з питань економічної політики рекомендує парламенту прийняти за основу проект закону про державну допомогу суб'єктам господарювання.

Законопроектом (реєстр. № 11118) пропонується визначити правові засади проведення моніторингу державної допомоги суб'єктам господарювання, здійснення контролю за допустимістю такої допомоги для конкуренції, спрямовані на забезпечення захисту та розвитку конкуренції, підвищення прозорості функціонування системи державної допомоги та дотримання міжнародних зобов'язань України у сфері державної допомоги.

У проекті, зокрема, врегульовуються питання інвентаризації наданої державної допомоги, запровадження здійснення її моніторингу, складення та ведення реєстру відомостей про надавачів і отримувачів державної допомоги, її види та обсяги, щорічного звітування про надання державної допомоги, запровадження контролю за впливом державної допомоги на конкуренцію та міжнародну торгівлю.

Реалізація положень проекту, вважають народні депутати, забезпечить створення в Україні інституційних, правових та організаційних засад функціонування прозорої системи державної допомоги, що має забезпечити мінімізацію негативного впливу державної допомоги на конкуренцію та міжнародну торгівлю, сприятиме створенню рівних умов діяльності суб'єктів господарювання на товарних ринках України, стимулюватиме державну підтримку регіонального розвитку мало розвинутих регіонів, реалізацію важливих загальнодержавних проектів, технічний розвиток та інновації (*Офіційний портал Верховної Ради України (<http://iportal.rada.gov.ua>)* – 2012. – 9.11).

***

Комітет з питань соціальної політики та праці рекомендує Верховній Раді прийняти Закон України «Про внесення змін до Закону України “Про охорону праці”» з урахуванням пропозицій Президента України.

Закон прийнятий Верховною Радою України 18 вересня 2012 р. (реєстр. № 8484). Законодавчим актом пропонується, зокрема, внести зміни до абзацу першого ч. 4 ст. 33 Закону України «Про охорону праці», замінивши слова «центральный

орган виконавчої влади з нагляду за охороною праці» словами «центральный орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони праці».

У разі набрання чинності цим положенням закону центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони праці, буде наділений повноваженнями щодо здійснення нормотворчої діяльності, розроблення та затвердження правил, норм, положень, інструкцій та інших нормативно-правових актів з охорони праці або змін до них, щодо координації роботи міністерств, інших центральних органів виконавчої влади. Президент України зазначив, що такий підхід не відповідає Законам України «Про Кабінет Міністрів України», «Про центральні органи виконавчої влади», які згідно з Конституцією України визначають організацію, повноваження та порядок діяльності Кабінету Міністрів, центральних органів виконавчої влади, закріплюють систему центральних органів виконавчої влади.

Крім того, за Законом України «Про центральні органи виконавчої влади» центральним органом виконавчої влади, який забезпечує формування державної політики в одній чи декількох визначених Президентом України сферах, є міністерство; міністерство як орган, що забезпечує формування державної політики у відповідних сферах, визначає пріоритетні напрями розвитку, забезпечує нормативно-правове регулювання, вправі видавати накази нормативно-правового змісту.

Глава держави зауважив також, що поза увагою закону залишилися чинні норми ч. 4 ст. 28 та ч. 1 ст. 43 Закону України «Про охорону праці», у яких визначаються окремі повноваження «органів державного нагляду за охороною праці» та «органів виконавчої влади з нагляду за охороною праці». Президент України пропонує при внесенні змін до Закону України «Про охорону праці» забезпечити послідовне, комплексне вирішення питань щодо державного управління охороною праці.

Члени комітету погодилися із зауваженнями Президента України і пропонують врахувати його пропозиції (*Офіційний портал Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>).* – 2012. – 9.11).

ВИКОНАВЧА ВЛАДА

У рамках офіційного візиту Президента України В. Януковича до Республіки Кіпр відбулася церемонія підписання двосторонніх документів. У присутності глав двох держав було підписано ряд українсько-кіпрських документів:

Конвенція між Урядом України і Урядом Республіки Кіпр про уникнення подвійного оподаткування та запобігання податковим ухиленням стосовно податків на доходи та майно замінить діючу нині Угоду між урядами Кіпру та колишнього СРСР про уникнення подвійного оподаткування від 29 жовтня 1982 р., що сприятиме вдосконаленню договірно-правової бази торговельно-економічного та інвестиційного співробітництва між Україною та Кіпром. Набрання чинності Конвенцією має збільшити надходження до державного бюджету України і зупинити неконтрольований відплив українського капіталу до Кіпру. Зокрема, Конвенцією встановлюються ставки оподаткування дивідендів, процентів, роялті та відчуження майна (на відміну від сьогодні діючої угоди, яка містить практично нульові ставки).

Міжурядова угода про морське торговельне судноплавство сприятиме поживленню торговельно-економічного співробітництва. Зокрема, суднам договірних сторін у портах і територіальних водах буде забезпечено таке ж ставлення, як і до своїх власних суден у частині нарахування портових зборів та податків, доступу до портів, користування послугами порту, завантаження й розвантаження вантажів, посадки та висадки пасажирів.

Міжурядова угода про повітряне сполучення, яка замінить Угоду між урядом України та урядом Республіки Кіпр про повітряне сполучення від 21.02.2000 р., удосконалив двосторонню договірно-правову базу співробітництва в галузі авіаційних перевезень.

Угода дозволить збільшити кількість призначених авіапідприємств для експлуатації договірних ліній, удосконалити порядок регулювання міжнародних польотів при експлуатації договірних ліній між Україною та Кіпром, перейти від

процедури затвердження тарифів до процедури їх моніторингу, впровадити механізм інспектування авіапідприємств з метою оцінки відповідності стандартам Міжнародної організації цивільної авіації, надасть можливість авіапідприємствам укладати комерційні домовленості щодо здійснення перевезень із спільним використанням кодів тощо.

Міжурядова угода про співробітництво в галузі охорони здоров'я та медичної науки має на меті активізацію та розширення міжурядової співпраці в галузі охорони здоров'я. Зокрема, документ сприятиме розвитку співробітництва за визначеними пріоритетними напрямками, дасть змогу координувати політику в галузі охорони здоров'я. Співпраця здійснюватиметься шляхом обміну досвідом, спеціалістами з метою навчання та консультацій, проведення курсів та семінарів.

Меморандумом про взаєморозуміння в галузі сільського господарства між Міністерством аграрної політики та продовольства України і Міністерством сільського господарства, природних ресурсів і навколишнього середовища Республіки Кіпр передбачається взаємодія за такими напрямками: обмін науковою і технічною інформацією, документацією та зразками продукції; стажистами, делегаціями вчених і фахівців; підготовка спільних програм сільськогосподарських досліджень у галузях, що становлять взаємний інтерес; спільних планів із запобігання і контролю захворювань.

Угода між Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України і Спортивною організацією Кіпру про співробітництво в галузі фізичної культури та спорту регламентуватиме українсько-кіпрські відносини в галузі фізичної культури та спорту завдяки співробітництву між державними органами, відповідальними за формування та реалізацію спортивної політики в Україні та у Республіці Кіпр, а також неурядових спортивних організацій, клубів, федерацій різноманітних видів спорту.

Меморандум про взаєморозуміння щодо інвестиційного співробітництва між Державним агентством з інвестицій та управління національними проектами України і Кіпрським

агентством зі сприяння інвестицій сприятиме обміну досвідом у сфері залучення інвестицій та супроводу інвесторів.

Меморандум про взаєморозуміння між Донецьким національним технічним університетом (ДонНТУ) та Кіпрським інститутом сприятиме реалізації спільних дослідницьких проектів у сферах навколишнього середовища, енергетики, застосування високопродуктивних обчислювальних машин у фундаментальних і інженерних науках, сфері інформаційних технологій, археології і дослідженнях культурної спадщини. Співробітництво передбачатиме обмін студентами, професорсько-викладацьким складом, дослідниками та іншими співробітниками, спільну організацію і проведення курсів, семінарів і симпозіумів, обмін інформацією, документацією, публікаціями та результатами досліджень (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua). – 2012. – 8.11).*

***

Українсько-кіпрська комісія з питань економічного, наукового, технічного та промислового співробітництва має стати ефективним новим інструментом співпраці двох країн на міжурядовому рівні. Про це Президент України В. Янукович сказав під час зустрічі з головою Палати представників Республіки Кіпр Я. Оміру.

Глава держави висловив переконання, що установче засідання комісії відбудеться вже найближчим часом. «Інструментом досягнення наших домовленостей і взагалі відпрацювання відносин за всіма напрямками є міжурядова комісія, яка зараз створюється і найближчим часом почне працювати», – сказав він.

Глава держави, крім того, високо оцінив рішення уряду Кіпру про запровадження «електронних» віз для громадян України. «Фактично ми відкрили шлях нашим громадянам і нашому бізнесу для встановлення ділових відносин, розвитку туризму тощо», – сказав Президент.

Я. Оміру також звернув увагу на тісні відносини між парламентами України та Кіпру. У цьому контексті він високо оцінив підписаний між Верховною Радою України та Пала-

тою представників Кіпру Меморандум про взаєморозуміння та співробітництво. Голова Палати представників також повідомив про свій намір відвідати Україну з візитом найближчим часом (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*). – 2012. – 8.11).

***

Кооперація України і Кіпру в агропромисловому комплексі може стати взаємовигідним проектом та зробити суттєвий внесок у забезпечення глобальної продовольчої безпеки. Про це Президент України В. Янукович сказав, виступаючи на Українсько-кіпрському бізнес-форумі в Нікосії.

Глава держави зазначив, що український аграрно-промисловий комплекс має величезний потенціал. «Наші чорноземи відомі як найкращі у світі сільськогосподарські землі, а українські машинобудівні компанії мають значний досвід у виготовленні сільськогосподарської техніки», – наголосив В. Янукович (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*). – 2012. – 9.11).

***

Україна розраховує на подальшу дієву підтримку кіпрської сторони під час «безвізового діалогу» з Європейським Союзом. Про це сказав Президент України В. Янукович у своєму виступі на українсько-кіпрському бізнес-форумі в Нікосії. «Україна високо цінує послідовну підтримку Кіпром євроінтеграційного поступу нашої країни», – заявив він.

Президент наголосив, що Україна активно працює над лібералізацією візового режиму з ЄС, нагадавши, що наша держава вже давно скасувала візи для громадян Євросоюзу. «Скасування віз для в'їзду до ЄС для українських громадян додатково стимулюватиме розвиток ділової активності», – зазначив він.

У цьому контексті В. Янукович відзначив важливість запровадження кіпрською стороною спрощеної процедури видачі туристичних електронних віз для громадян України на безкоштовній основі. «Вважаю це важливим кроком із поглиблення двосторонніх відносин, який, безумовно, стимулюватиме

також і активізацію ділових контактів», – підкреслив глава держави (*Офіційне інтернет-представництво Президента України* (www.president.gov.ua). – 2012. – 9.11).

***

Президент В. Янукович привітав президента Польщі Броніслава Коморовського з Днем незалежності і нагадав про спільні зусилля у справі зближення України з Євросоюзом. Про це повідомляє прес-служба глави держави.

«Вбачаємо у Республіці Польща незмінного друга та послідовного прихильника європейської інтеграції України. Переконаний, що спільними зусиллями ми зможемо досягти суттєвого поступу в зближенні України з ЄС», – ідеться в привітанні.

В. Янукович зазначив, що Україна високо цінує активний розвиток двостороннього стратегічного партнерства, яке «без перебільшення може слугувати прикладом успішної взаємодії між двома спорідненими європейськими народами» (*Укрінформ* (<http://www.ukrinform.ua>). – 2012. – 11.11).

***

Україна має намір проаналізувати всі виявлені під час виборів спостерігачами проблемні аспекти з метою подальшого вдосконалення виборчого законодавства і практики. Про це Президент України В. Янукович сказав в інтерв'ю кіпрській газеті «Філелефтерос».

За словами глави держави, на вибори було запрошено безпрецедентно широке коло міжнародних спостерігачів – як представників відповідних інституцій, парламентських асамблей, так і окремих країн. «У спостереженні за виборами взяли участь 3797 представників міжнародних організацій та іноземних держав», – сказав В. Янукович. Він нагадав, що нинішні вибори проходили згідно з новим законом, який був прийнятий за підтримки як більшості, так і парламентської опозиції. «Сьогодні, підбиваючи підсумки виборчої кампанії, можна упевнено зазначити, що виборчий процес носив відкритий та змагальний характер, а виборці мали можливість здійснити своє волевиявлення, обравши своїх представників

зі значної кількості політичних сил, які брали участь у виборах», – зазначив Президент. Він додав, що яскравим свідченням цього є обрання до Верховної Ради України двох нових політичних сил. Глава держави також звернув увагу на те, що в кількох округах виникли проблеми зі встановленням результатів, оскільки там зійшлися особисті амбіції кандидатів. «На сьогодні досягнутий компроміс – у цих проблемних округах будуть проведені перевибори», – зауважив він.

«Таким чином можна вважати, що українці обрали новий парламент. Я готовий з ним співпрацювати заради подальшого проведення реформ та покращання добробуту громадян», – додав В. Янукович (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*). – 2012. – 9.11).

***

Президент України В. Янукович підписав Закон України № 5453-VI «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України “Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства”» (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*). – 2012. – 9.11).

***

Президент України В. Янукович привітав чемпіона світу за версіями IBF, WBO, IBO та WBA В. Кличка з яскравою перемогою у двобої з М. Вахом.

«Україна пишається Вами. Завдяки спортивній майстерності, витримці й професіоналізму, продемонстрованим у двобої з М. Вахом, Ви в черговий раз підтвердили своє чемпіонство у суперважкій вазі», – наголосив глава держави. В. Янукович побажав В. Кличку міцного здоров'я, щастя та нових досягнень (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*). – 2012. – 12.11).

***

Парламент повинен включитися в роботу якомога раніше – відразу ж після офіційного завершення підрахунку

голосів ЦВК. Про це заявив Прем'єр-міністр України М. Азаров під час спілкування з користувачами соціальної мережі «Фейсбук». «Ми чекаємо офіційного завершення підрахунку голосів ЦВК. Після прийняття цього рішення почнеться формування нового складу Верховної Ради, – сказав М. Азаров. – Чим швидше нова Верховна Рада включиться в конструктивну і творчу роботу, тим більше користі вона може принести країні і народу» (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua).* – 2012. – 9.11).

***

Прем'єр-міністр М. Азаров у супроводі посла Франції в Україні А. Ремі оглянув виставку «Нормандія у живописі» та висловив вдячність організаторам виставки за можливість перегляду для всіх бажаних найкращих творів французького художнього мистецтва. Виставка, що проходила протягом місяця в приміщенні Національного художнього музею України, стала дуже помітною значною подією в культурному житті України.

М. Азаров узяв участь у церемонії закриття. У Львові захід відвідали 30 тис. людей, а в Києві близько 50 тис.

«Приємно зазначити, що Франція – країна з безмежною культурною спадщиною – зацікавлена в культурному обміні з Україною, – зазначив український Прем'єр-міністр. – Підтвердженням цьому є відкриття через два тижні в одному з найбільших музеїв світу, Луврі, виставки українського скульптора І. Пінзеля».

Прем'єр-міністр запропонував зробити обмін виставками між провідними музеями України та Франції. М. Азаров зазначив, що українці залюбки ознайомляться з творами французьких митців. Також Україна готова представляти полотна вітчизняних художників увазі французьких відвідувачів (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua).* – 2012. – 10.11).

***

Виплата компенсацій українцям за знеціненими вкладами Ощадбанку СРСР буде продовжуватися і в наступному

році. Про це заявив Прем'єр-міністр України М. Азаров на своїй сторінці в соціальній мережі «Фейсбук». «У бюджеті 2013 р. ці кошти закладені», – повідомив глава уряду (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*). – 2012. – 10.11).

***

На засіданні Кабінету Міністрів прийнято постановлення, основною метою якого є забезпечення належного виконання підготовчих робіт до Всеукраїнської переписи населення і Першої всеукраїнської загальної сільськогосподарської переписи.

В частині, зазначається, що уряд внесло зміни в пункт 1 заходів щодо економічного та раціонального використання державних коштів, передбачених на функціонування органів державної влади та інших державних органів, підприємств, установ та організацій, створених в установленому порядку органами державної влади, які використовують кошти державного бюджету.

Прийняття постановлення сприятиме забезпеченню належного рівня підготовки, проведення та обробки даних Всеукраїнської переписи населення і сільськогосподарської переписи і цільового використання бюджетних коштів (*Український Бізнес Ресурс (http://ubr.ua)*). – 2012. – 10.11).

***

Україна завершила узгодження фітосанітарних вимог щодо поставок кукурудзи до Китаю.

9 листопада 2012 р. у Пекіні між Міністерством аграрної політики та продовольства України та Генеральною адміністрацією нагляду за якістю, інспекцією та карантину рослин Китайської Народної Республіки було підписано відповідний протокол. Про це повідомив міністр М. Присяжнюк.

Мета цього протоколу – узгодження фітосанітарних вимог до української кукурудзи для поставок до Китаю. «Цей протокол дає змогу експортувати кукурудзу до Китаю за умови

дотримання всіх фітосанітарних вимог. Це ключовий документ, який дає змогу забезпечити виконання кредитних зобов'язань», – підкреслив міністр.

Міністр додав, що підписання фітосанітарного протоколу дасть можливість після укладання відповідних договорів здійснювати поставки кукурудзи до Китаю в рамках обслуговування кредиту в 3 млрд дол. на розвиток проектів в АПК.

Водночас М. Присяжнюк підкреслив, що поставки української кукурудзи будуть здійснюватися як відповідно до міждержавних угод, так і приватними компаніями за підписаними ними контрактами.

Потенціал експорту української кукурудзи у 2012/2013 маркетинговому році оцінюється в 12,5 млн. т, з них на сьогодні проекспортовано близько 3 млн. т (*Урядовий портал (www.kmi.gov.ua). – 2012. – 12.11).*

***

12 листопада 2012 р. до Азербайджанської Республіки з офіційним візитом відбула українська військова делегація на чолі з міністром оборони України Д. Саламатінім.

У Баку, у рамках візиту, відбудеться зустріч глави вітчизняного оборонного відомства з міністром оборони Азербайджанської Республіки генерал-полковником С. Абієвим та переговори в складі делегацій обох країн.

За підсумками переговорів сторони планують підписати план заходів двостороннього співробітництва між Міністерством оборони Азербайджанської Республіки та Міністерством оборони України на 2013 р. Очікується, що під час візиту міністр оборони України Д. Саламатін проведе робочі зустрічі з президентом Азербайджанської Республіки І. Алієвим та прем'єр-міністром Азербайджанської Республіки А. Расізаде (*Урядовий портал (www.kmi.gov.ua). – 2012. – 12.11).*

***

12–16 листопада 2012 р. міністр освіти і науки, молоді та спорту України Д. Табачник бере участь у Міжнародному саміті з інновацій в освіті (м. Доха, Держава Катар).

Очікується, що цьогорічний катарський саміт з інновацій в освіті стане дискусійною платформою для понад тисячі його учасників з різних країн світу. Здебільшого країни-учасники представлені на саміті представниками відповідних державних органів (від експертів до міністрів), представниками освітніх закладів та громадських організацій. Програмою саміту передбачено проведення пленарних сесій, форумів, дебатів, фокус-сесій (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*). – 2012. – 12.11).

***

Уряд надав дозвіл на розроблення проекту землеустрою щодо відведення у Волинській області державному підприємству «Волиньторф» земельних ділянок загальною площею 205,1 га, розташованих за межами населених пунктів на території Маневицького району, з подальшою передачею їх в оренду для розробки родовищ торфу. Відповідне розпорядження № 843-р Кабінет Міністрів прийняв 31 жовтня 2012 р.

Як зазначив на нараді з цього питання голова Волинської обласної держадміністрації Б. Клімчук, розширення площ для діяльності ДП «Волиньторф» сприятиме збільшенню обсягів видобування торфу та виготовлення паливних матеріалів. Крім того, стабільною роботою будуть забезпечені близько 600 громадян. «До цього часу Волинь поставляла торф у 17 областей, а буде ще більше», – наголосив керівник області.

Довідково. Державне підприємство «Волиньторф» впродовж 25 років є найбільшим виробником екологічно чистого виду палива в Україні – торф'яних брикетів. обсяг виробництва на сьогодні – до 100 тис. т на рік. Ринок збуту постійно розширюється за рахунок експорту торфобрикетів як альтернативи дорогому природному газу в Польщу, Угорщину, Словаччину, Німеччину, Фінляндію, Чехію (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*). – 2012. – 12.11).

Опозиція не визнає результати виборів, доки опозиційні кандидати не будуть визнані переможцями, і залишає за собою право дострокового припинення повноважень парламенту.

Про це йдеться в спільній заяві партій «Батьківщина», «Свобода» і УДАР. Партії заявляють, що «парламентські вибори 28 жовтня 2012 р. не відповідали міжнародним стандартам, зокрема стандартам ОБСЄ та ПАРЄ, були недемократичними, нечесним та непрозорими». «Оголошені підсумки виборів не відображають реального волевиявлення українців ні щодо кандидатів у депутати за списками політичних партій, ні щодо кандидатів в одномандатних округах», – уточнили політсили. «Центральна виборча комісія усунулася від контролю за виборчим процесом та всупереч вимогам Конституції України, законів України не забезпечила встановлення реальних результатів виборів», – вказують опозиціонери.

«Опозиція вимагає від Центральної виборчої комісії реалізувати її законні повноваження та встановити дійсні результати виборів у тих виборчих округах, де оригінали протоколів засвідчили перемогу опозиційних кандидатів», – йдеться в заяві. «В іншому разі опозиція висловить недовіру членам ЦВК, які самоусунулися від виконання своїх конституційних обов'язків, і вимагатиме зміни складу комісії. Ми ще раз наголошуємо, що не визнаємо результати виборів, доки останній з опозиційних кандидатів, перемога якого була вкрадена, не стане народним обранцем», – зазначили вони.

Крім того, опозиція обіцяє, що «зробить все від неї залежне для позбавлення суддівських мантий та притягнення до відповідальності суддів, що виносили завідомо неправосудні рішення». Опозиційні сили обіцяють спрямувати свої зусилля на забезпечення виключно особистого голосування народних депутатів; ухвалення закону про імпічмент Президента; ухвалення виборчого кодексу, що передбачатиме проведення парламентських виборів за пропорційною виборчою системою з відкритими списками; відставку уряду Азарова, міністра внутрішніх справ, керівників правоохоронних структур;

відставку Генпрокурора; звільнення Ю. Тимошенко, Ю. Луценка та інших політичних в'язнів.

Крім того, партії обіцяють «спільне внесення пакета законопроектів щодо боротьби з корупцією та відновлення політичних та соціально-економічних прав і свобод українців, які грубо порушуються владою».

«Ми залишаємо за собою право на адекватні дії, усі конституційні методи і засоби парламентської та позапарламентської боротьби включно з достроковим припиненням повноважень Верховної Ради України VII скликання, проведенням дострокових парламентських та президентських виборів», – ідеться в повідомленні (*Українська правда (www.pravda.com.ua)*). – 2012. – 12.11).

***

12 листопада біля Центрвборчкому зібралося понад 1000 мітингувальників, передає кореспондент УНН. Як повідомив кореспондент, мітингувальники протестують проти фальсифікацій на виборах та висловлюють незадоволення оголошеними ЦВК результатами парламентських виборів. Мітингувальники тримають прапори Всеукраїнського об'єднання «Батьківщина», партія УДАР та ВО «Свобода».

Неподалік від мітингувальників стоїть п'ять автобусів спецпідрозділу «Беркут» та дві міліцейські автівки. По периметру стоять понад 100 «беркутівців» (*Украинские Национальные Новости (http://www.unn.com.ua)*). – 2012. – 12.11).

***

Объединенная оппозиция, «Свобода» и УДАР требуют отставки Президента В. Януковича, Кабинета Министров и Генпрокурора В. Пшонки. Об этом на митинге сообщил председатель совета объединенной оппозиции А. Яценюк. При этом оппозиционер требует, чтобы в парламент вошли все представители оппозиции, которые победили на округах.

«ЦИК украли голоса на пяти округах. Позор такому ЦИК. Мы не признаем, что в 223 округе победил Пилипишин. Мы не позволим, чтобы в парламент вошли «засухи», и другие

сторонники Партии регионов. Парламент состоит из 450 нардепов, а не 445, как они объявили. Оппозиция никогда не признает таких сфальсифицированных результатов выборов. Мы обратимся в Европейский суд по правам человека. Это будет продолжаться не один день и не один месяц. Но мы пройдем всю процедуру», – подчеркнул он (*ЛВ.иа/Экономика* (<http://economics.lb.ua>). – 2012. – 12.11).

***

Проводить митинги под стенами ЦИК не имеет смысла. Следующий митинг оппозиционные силы проведут в день первого заседания новоизбранной Верховной Рады Украины под стенами парламента. Об этом один из лидеров объединенной оппозиции «Батьківщина» А. Яценюк заявил во время митинга под стенами Центральной избирательной комиссии.

По его словам, так как ЦИК завершила свою работу, то проводить митинги под ее стенами не имеет смысла (*ЛВ.иа/Экономика* (<http://economics.lb.ua>). – 2012. – 12.11).

***

Лидер партии УДАР В. Кличко обратился к европейским странам с просьбой применить персональные санкции к организаторам и исполнителям фальсификаций на прошедших парламентских выборах в Украине. Об этом он заявил в Берлине на встрече с министром иностранных дел Германии Г. Вестервелле. Он сообщил, что партия требует от украинских властей признания победы оппозиционных кандидатов в 13 мажоритарных округах, возбудить уголовные дела по фактам фальсификации избирательных документов в ряде округов против председателей и членов избирательных комиссий и судей, причастных к фальсификациям.

В свою очередь Г. Вестервелле отметил, что в Европе обеспокоены теми процессами, которые происходят в Украине, потому что заинтересованы в политической и экономической стабильности Украины как одной из крупнейших стран Европы, граничащей с Евросоюзом. По словам министра, Германия и Евросоюз хотят, чтобы Украина шла демократическим

путем развития (*МинПром – информация бизнес-класса* (<http://minprom.ua>). – 2012. – 10.11).

***

Канцлер Німеччини А. Меркель та прем'єр-міністр Польщі Д. Туск у середу проведуть у Берліні міжурядові консультації, під час яких обговорять і майбутні відносини Євросоюзу з Україною.

Про це на прес-конференції заявив речник уряду ФРН Ш. Зайберт. «Під час консультацій йтиметься і про загальноєвропейські питання, у тому числі про відносини з країнами “Східного партнерства”, особливо з Україною, де пройшли парламентські вибори», – сказав він.

Після завершення міжурядових консультацій, додав Ш. Зайберт, А. Меркель і Д. Туск дадуть спільну прес-конференцію в Берліні. Як повідомила прес-служба німецького МЗС, офіційний Берлін «наполегливо виступає за детальне розслідування і виправлення всіх порушень на парламентських виборах в Україні». На цьому наголошується в повідомленні відомства за результатами зустрічі міністра закордонних справ ФРН Г. Вестервелле та лідера партії УДАР В. Кличка, яка відбулася минулої п'ятниці в Берліні (*Українська правда* (<http://www.pravda.com.ua>). – 2012. – 12.12).

***

Екс-спікер Верховной Ради А. Яценюк иницирует консультации с оппозиционными политсилами о возможности отказа их представителей от депутатских мандатов ВР и проведения досрочных парламентских и президентских выборов.

Об этом он заявил после объявления решения Киевского апелляционного административного суда об отказе отменить постановление Центральной избирательной комиссии о невозможности установления результатов выборов в пяти проблемных мажоритарных округах.

«Что может сейчас радикально изменить ситуацию – это политическое решение. Я после данного решения суда

иницирую консультации с нашей будущей фракцией в Верховной Раде и с нашими партнерами по оппозиции – это «Свобода» и УДАР, об отказе от мандатов и досрочных парламентских и президентских выборах», – заявил он.

По словам А. Яценюка, фактически все решения, которые принимал КААС по искам о признании решений ЦИК незаконными и обязательстве ЦИК самостоятельно провести подсчет голосов в проблемных округах и признать победителями кандидатов от оппозиции, пишутся под копирку.

«Потому что это означает только одно: в стране нет Конституции, гаранта Конституции, в стране нет законов и честного справедливого суда, в стране нет Центризбиркома и права украинцев избирать и быть избранными. И понятно, что суд не собирается учитывать никаких юридических обстоятельств», – подчеркнул он.

Напомним, 5 ноября ЦИК признала невозможным установить достоверные результаты голосования в округах № 94, 132, 194, 197 и 223 и рекомендовала Верховной Раде назначить в них повторные выборы. В свою очередь, ВР 6 ноября рекомендовала ЦИК назначить повторные выборы депутатов в данных округах (*МинПром – информация бизнес-класса* (<http://minprom.ua>). – 2012. – 10.11).

***

Дочь экс-премьера Ю. Тимошенко – Е. Тимошенко призывает США и Евросоюз принять жесткие меры в отношении Президента Украины В. Януковича, чтобы он освободил осужденную за должностные преступления. Об этом она заявила британскому изданию The Times.

«Януковича считают в Украине диктатором, и с ним невозможно вести переговоры. Мы просим международной помощи, а не просто заявлений о поддержке. Сейчас очень важно действовать», – сказала она. По утверждению Е.Тимошенко, экс-премьер 11 суток отказывается от еды в знак протеста против предполагаемой фальсификации на парламентских выборах.

Ранее Е. Тимошенко заявила, что западным политикам следует ужесточить позицию в отношении нынешней украин-

ской власті. Как известно, она пытается добиться освобождения матери, с помощью дипломатического давления Запада. Для этого Е. Тимошенко регулярно зустрічається з політиками США і Євросоюзу і дає інтерв'ю західним СМІ (*Мин-Пром – інформація бизнес-класса* (<http://minprom.ua>). – 2012. – 10.11).

***

Відповідальність за результат опозиції на виборах до Верховної Ради мають не лише фальсифікатори, але й безпорадні люди, які вважають себе лідерами.

Про це заявив депутат від НУНС О. Доній в ефірі телеканалу ТВі, коментуючи спільну заяву об'єднаної позиції, оприлюднену в понеділок на мітингу під ЦВК.

«Є кілька людей, які називають себе лідерами опозиції, які тягнуть весь наш опозиційний рух, на жаль, вниз. Формально, вони наші союзники. А реально, відповідальність за ці вибори несуть не тільки ті, хто вдавалися до фальсифікацій, а й ті безпорадні люди, які вважають, що вони є лідерами», – зазначив він. «Повинна бути проведена робота над помилками. Бо справа не тільки в тих проблемних округах. Зараз треба говорити про те, як очистити опозицію», – вважає політик.

О. Доній переконаний, що «ці вибори показали, що в парламентський спосіб ми не можемо з усім патріотичним опозиційним середовищем змінити цю владу». «Потрібно створювати не парламентські структури. Для того, щоб звалити президента, а це необхідно для демократії в країні, потрібні інші дії. Діяти доведеться поза парламентом», – підсумував він.

Як відомо, О. Донія не було включено до парламентського списку кандидатів від об'єднаної опозиції. Він балотувався і переміг, як самовисуванець у окрузі № 88, що в Івано-Франківській області (*Українська правда* (<http://www.pravda.com.ua>). – 2012. – 12.12).

Ситуація у системі держфінансів є складною, але заяви на тему дефолта в Україні – безпідставні. Про це заявив голова Державної казначейської служби С. Харченко, передає «Укрінформ». «Прошу припинити безпідставні виступи і заяви на тему дефолту в Україні. Ситуація досить складна, але не складніша за ситуацію в системі держфінансів України у 2008 р. або за поточну ситуацію в Греції, Румунії чи Іспанії», – зазначив голова. Проте, за його словами, обсяг фінансових ресурсів на рахунках казначейства є достатнім. «10 млрд грн на рахунках казначейства є надійним протектором від негативного впливу не тільки внутрішніх, а й зовнішніх факторів», – сказав С. Харченко.

Голова Держказначейства також зазначив, що заплановані показники держбюджету на 2012 р. виконуються, а погашення боргових зобов'язань держави здійснюється своєчасно (*Економічна правда (www.epravda.com.ua). – 2012. – 12.11*).

***

Нацбанк України потратил 1,8 млрд долл. на стабільність гривни.

Отрицательное сальдо интервенций Национального банка Украины на межбанковском валютном рынке в октябре составило 1,797 млрд долл. Об этом говорится в опубликованном сегодня сообщении НБУ.

По его данным, в октябре НБУ продал на межбанке 695 млн долл., 535 млн евро и 95 млн фунтов стерлингов и 669 млн швейцарских франков. При этом Нацбанк купил 460 млн долл. Нацбанк отметил, что банковские валютные вклады физлиц в октябре возросли на 616,1 млн долл., до 21,742 млрд долл.

Ранее директор департамента НБУ С. Кораблин сообщил, что за январь – сентябрь чистый приток валюты в Украину составил около 10 млрд долл.

Напомним, глава Нацбанка С. Арбузов сообщил, что в 2013 г. НБУ вернется к практике оглашения курсового коридо-

ра. Он также дал понять, что Нацбанк пока воздержится от валютных интервенций на межбанковском рынке (*МинПром – информация бизнес-класса* (<http://minprom.ua>). – 2012. – 10.11).

***

Украинцы стали активнее брать кредиты. Кредитный портфель банков в октябре возрос более чем на 1 млрд грн, причем гривневое кредитование возросло сразу на 2,7 млрд грн. Такого значительного роста выдачи займов не наблюдалось минимум два года, сообщает «Коммерсант-Украина» со ссылкой на данные Национального банка.

При этом октябрь стал лишь вторым месяцем в этом году после июля, когда кредитный портфель банков возрос. Всего с начала года он уменьшился почти на 10 млрд грн. «В октябре мы выдали в полтора раза больше займов, чем в сентябре, и в два раза больше, чем в августе», – отмечает гендиректор «Платинум Банка» Г. Краснов. Однако развивается исключительно краткосрочное кредитование из-за его высокой доходности. По данным компании «Простобанк Консалтинг», средняя ставка кредита наличными – 56,3 %, на товары – 60,6 %. Ипотечное кредитование и автозаймы остаются слабыми.

Напомним, с начала года банки выдают 1–1,5 млрд грн потребительских кредитов в месяц, при этом ставки по таким кредитам могут достигать до 100 % годовых (*LB.ua/Экономика* (<http://economics.lb.ua>). – 2012. – 12.11).

***

ПАТ «Чорноморський суднобудівний завод» буде ремонтувати 17 кораблів ВМС України у 2013 р. До того ж на заводі будуть робити блок-кондуктори для бурових установок. Про це журналістам Миколаєві повідомив генеральний директор Чорноморського суднобудівного заводу В. Калашников, передає кореспондент УНН.

Щодо блок-кондукторів, то В. Калашников пояснив, що вони будуть виготовлятися для «Чорноморнафтогаз». І як тільки підприємство визначиться з вибором бурової установки,

Чорноморський суднобудівний завод приступить до роботи з виробництва блок-кондукторів. У загальній складності замовлення передбачає 16 одиниць (*Українские Национальные Новости* (<http://www.unn.com.ua>). – 2012. – 12.11).

***

Заступник голови Дніпропетровської облдержадміністрації Г. Темник та начальник Придніпровської залізниці О. Момот урочисто відкрили рух нового швидкісного електропоїзда Hyundai сполученням Дніпропетровськ – Київ та Київ – Дніпропетровськ. Відтепер дорога з обласного центру до столиці стала ще комфортнішою і більш швидкою. Нові електропоїзди доїжджають до Києва за п'ять годин.

Електропоїзд має вагони підвищеного комфорту та розвиває швидкість до 160 км/год. Поїзд складається з дев'яти вагонів, з яких три вагони першого класу та шість – другого класу. Загалом поїзд розрахований на 579 місць. Кожен вагон оснащений моніторами, які будуть інформувати пасажирів про маршрут поїзда, наступну зупинку, швидкість руху, погодні умови тощо. Також вагони оснащені відеокамерами, які фіксують усе, що відбувається в салоні (*Урядовий портал* (www.kmi.gov.ua). – 2012. – 12.11).

***

В акціонерному товаристві «Ощадбанк» інформують, що наразі понад 4 млн вкладників, серед яких 95 тис. киян, отримали компенсаційні виплати на загальну суму 3,82 млрд грн. Про це УНН повідомили у прес-службі КМДА.

Для отримання компенсації вкладникам необхідно пройти процедуру актуалізації своїх даних та отримати Національну картку із зарахованими на неї компенсаційними коштами. Оскільки оформлення, випуск та доставка картки – це процес, який вимагає певного часу, вкладникам, які претендують на виплати у 2012 р., радять поспішити і звернутися у банк до кінця листопада. Загалом компенсацію виплачуватимуть до 25 грудня (відповідно до постанови Кабінету Міністрів України).

Крім того, з 1 вересня 2012 р. «Ощадбанк» проводить реєстрацію вкладників «Сбербанку» колишнього СРСР, дані про яких не було внесено до «Реєстру вкладників заощаджень громадян», а також актуалізацію вкладників, дані про яких було внесено до реєстру, та які отримали у 2008 р. компенсацію в повному обсязі. Реєстрація та актуалізація цих категорій вкладників не обмежена часом, тобто пройти реєстрацію та актуалізацію вкладники зможуть і наступного року. А отримуватимуть компенсації не раніше 2013 р. після прийняття відповідної постанови Кабінету Міністрів України.

«Ощадбанк» також виплачує компенсацію у межах залишку проіндексованого вкладу, але не більше ніж 500 грн спадкоємцям вкладників, які померли у 2005–2012 рр. і не отримали компенсацію втрат від знецінення грошових заощаджень. Компенсацію вже одержали 775 тис. спадкоємців померлих вкладників на загальну суму понад 377 млн грн (*Українские Национальные Новости* (<http://www.unn.com.ua>). – 2012. – 12.11).

***

Представники вітчизняного бізнесу та іноземні інвестори, які працюють в Україні, демонструють «обережний оптимізм», однак більше не вважають податкову систему основною перешкодою на шляху до покращення інвестиційного клімату. Такими є висновки дослідження Індексу інвестиційної активності України за підсумками III кварталу 2012 р., який провела соціологічна компанія Research & Branding Group за ініціативи ДПС України.

Порівняно з I кварталом 2012 р., індекс зріс на 0,2 пункти і становив 4,43 бала з 10 можливих. Світова економічна ситуація, на думку представників бізнесу (63,5 % опитаних), зберігає значний вплив на стан інвестиційного клімату в Україні. Дослідження продемонструвало, що у III кварталі інвестори відзначили зменшення негативного впливу таких перешкод для ведення бізнесу, як адміністративні бар'єри, податкова система, система державного управління на центральному та місцевому рівнях. Разом з тим інвестори частіше

стали вказувати на необхідність продовження боротьби з корупцією та реформування судової системи.

Другий етап дослідження якості інвестиційного клімату та рівня інвестиційної активності України проводився компанією Research&Branding Group за ініціативи ДПС України протягом жовтня 2012 р. У дослідженні взяли участь 253 керівники українських, американських та європейських компаній-інвесторів (*Урядовий портал (www.kmi.gov.ua). – 2012. – 12.11*).

***

ПАТ «Київхліб» прийняв рішення про підняття роздрібних цін на окремі види своєї продукції. Таким чином, з 12 листопада 2012 р. роздрібна ціна на хліб український столочний подовий 0,95 кг становитиме 4, 68 грн та батон нарізний київський в/с, 0,5 кг – 3, 84 грн. Підприємство пішло на такий крок скрутна економічна ситуація, що склалася останнім часом на підприємстві. Про це йдеться в офіційному повідомленні виробника, передає УНН.

«Зробити цей непопулярний крок нас змусила скрутна економічна ситуація, що склалася останнім часом на підприємстві. Основною причиною збиткового виробництва хліба стало значне зростання всіх складових собівартості. Протягом 2011–2012 рр. істотно зросли і продовжують зростати витрати на енергоносії, транспортні витрати та заробітну плату», – йдеться у повідомленні.

Як йдеться у повідомленні, за 2011–2012 роки природній газ подорожчав на 52,4 %, електроенергія на 25,2 %, транспортні витрати на доставку 1 т хлібобулочних виробів в порівнянні з минулим роком зросли на 32,5 %. «На сьогоднішній день плата працівників підприємства менше за середню по Києву. Задля запобігання соціальних вибухів серед працівників та виходу з скрутного економічного становища, ПАТ «Київхліб» встановив нові ціни на окремі види своєї продукції», – зазначили у прес-службі «Київхліба» (*Украинские Национальные Новости (http://www.unn.com.ua). – 2012. – 10.11*).

***

Сев озимых культур в Украине прошел успешно. Об этом заявил министр аграрной политики и продовольствия Н. Присяжнюк. По его словам, аграриям осталось засеять всего 50 тыс. га. «Прогноз выполнен, сев озимых выполнен на площади на 300 тыс. га больше, чем в прошлом году. Если зима пройдет спокойно, у нас будет хороший урожай зерновых в следующем году», — добавил министр.

Но пока министр обещает хороший урожай, метеорологи оценивают 20 % посевов озимых под урожай 2013 г. как слабые. Об этом сообщила начальник агрометеорологического отдела Укргидрометеоцентра Т. Адаменко. По ее словам, это касается Автономной Республики Крым, Херсонской области, ряда районов Запорожской, Луганской, Донецкой областей. Эксперт отметила, что слабое развитие озимых на юге и востоке Украины связано с недостаточным обеспечением посевов влагой. При этом метеорологи ожидают дождливую и теплую погоду на ближайшую неделю, что может улучшить ситуацию в этих регионах.

На остальной же части Украины, по ее информации, озимые находятся в хорошем состоянии. Она считает, что эти посевы имеют все шансы благополучно пережить зиму.

По оценкам Минагропрода, озимые зерновые культуры в Украине по состоянию на 1 ноября взошли на 6,8 млн га, или на 86 % засеянных ими на эту дату площадей. При этом 91 % взошедших посевов находились в хорошем и удовлетворительном состоянии, в слабом и изреженном — 9 %.

В 2012 г. в Украине будет собрано около 46 млн т зерна, что является третьим показателем за годы независимости страны. Об этом 7 ноября на брифинге в КМУ сказал министр аграрной политики и продовольствия Украины Н. Присяжнюк.

Он добавил, что к настоящему времени валовой сбор зерновых культур, которые уже убраны на 96 % (14 млн га) запланированных площадей, составляет 43,5 млн т (*Ukrapk.com* (<http://ukrapk.com>)). – 2012. – 12.11).

ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СВІТОВИХ КРИЗОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ

Українці можуть начать масово забирати депозиты со своих счетов в банках в случае девальвации гривни. Такое мнение высказал президент Ассоциации украинских банков А. Сугоняко.

По словам А. Сугоняко, украинцы перестали доверять банкам с начала экономического кризиса и не доверяют по сей день. Хотя из-за крупных депозитных процентов и несут деньги в финансовые учреждения, но при этом рискуют. Президент АУБ отметил, что на макроуровне доверие в стране разрушено полностью. «Ни банки не верят клиентам, ни клиенты банкам. И восстановление этого доверия является ключевой темой», – сказал он. От недоверия до паники один шаг. Если низкий уровень доверия в обществе, то в условиях дестабилизации наступает паника, отметил А. Сугоняко.

На уточнение корреспондента, если гривня будет падать и начнется паника, то люди могут начать масово забирати депозиты со счетов в банках, А. Сугоняко ответил: «Все зависит от того, какого масштаба будет девальвация. В случае чехарды на рынке, я думаю, это может быть».

Как сообщалось, бывший министр экономики В. Суслев выразил убеждение, что если Национальный банк Украины не проведет управляющую небольшую девальвацию национальной валюты, то после нового года гривня может обвалиться. Кроме того, депутат от БЮТ- «Батьківщина» С. Терехин сказал, что на сегодняшний день курс доллара на уровне 7,99 грн, установленный Национальным банком, является фиктивным, а в ближайшее время курс достигнет 8,8 грн за 1 долл. Одновременно председатель совета НБУ И. Прасолов отметил, что Национальный банк Украины не допустит девальвации гривны (*Український Бизнес Ресурс (<http://ubr.ua>)*. – 2012. – 12.11).

***

Рівень безробіття в Україні у 2013 р. істотно не збільшиться. Про це під час прес-конференції сказала

провідний експерт інституту економічних досліджень і політичних консультацій О. Бетлій, передає кореспондент УНН. З її слів, тенденції збільшення кількості безробітних будуть спостерігатися, проте це не торкнеться кваліфікованих робітників

«Ми прогнозуємо, що у 2013 р. можуть повторитися тенденції, коли роботодавець був змушений скорочувати робочий день, зарплати, відправляти персонал у відпустки за свій рахунок, як це було у 2008 р. І це може торкнутися в першу чергу тих галузей, на продукцію яких буде скорочуватися попит. Це машинобудування, хімічна промисловість», – пояснила О. Бетлій.

У свою чергу директор Київського обласного центру зайнятості В. Якобінчук зазначив, що ринок праці інертний. «Якщо не буде ринків збуту, тоді логічно, що люди будуть звільнятися. Тоді можливе повторення ситуації 2008 р. Однак на даний момент поки що ми не бачимо таких вкрай негативних передумов для суттєвого зростання безробіття у 2013 р.», – пояснив експерт. На жаль, на його думку, динаміка така, що кількість поданих вакансій роботодавцями, у поточному році нижче, ніж у 2011. У 2011 р. було 44 тис. вакансій, у цьому – близько 36 тис. вакансій. «У цьому році, як і в минулому, на одну вакансію претендує чотири безробітних. Але є райони, де на одне місце претендує 20 осіб. Незважаючи на те, що в цьому році пропозицій менше, у 2012 нам вдалося влаштувати таку ж кількість людей, як і у попередні роки», – додав В. Якобінчук.

Нагадаємо, за офіційними даними в Україні 1,5 % працездатного населення – безробітні (*Украинские Национальные Новости* (<http://www.unn.com.ua>). – 2012. – 9.11).

***

Зростання світової економіки, судячи з усього, стабілізується після прийнятих останнім часом заходів для боротьби з борговою кризою євросони, але економічна активність залишається слабкою. Про це повідомляється в доповіді Міжнародного валютного фонду, підготовленій для саміту міністрів фінансів «Великої двадцятки» передає УНН з посиланням на Reuters. «Хоча у боротьбі з кризою євросони

було досягнуто деяких успіхів, МВФ закликав європейських регуляторів виконати обіцянку про подолання бюджетних проблем блоку», – ідеться в повідомленні.

МВФ зазначає, що найбільшими ризиками для світової економіки є криза єврозони і загроза політичного клухого кута в США у зв'язку з підвищенням податків і скороченням державних витрат.

Фонд попередив, що економіка США може знову скотитися у рецесію – так званий «бюджетний обрив», якщо Конгрес не зможе запобігти одночасному підвищенню податків і скороченню урядових витрат на початку наступного року. Боязнь такого розвитку подій вже вдарила по економіці, оскільки призвела до зниження ділових інвестицій.

«Влада США повинна швидко діяти, щоб уникнути «бюджетного обриву» і підвищити боргову «стелю». Угода, яка опирається на не дуже оптимальні рішення або, здебільшого, пропонує поверхневе вирішення проблеми, може, зрештою, виявитися згубним», – зазначили у МВФ (*Украинские Национальные Новости* (<http://www.unn.com.ua>). – 2012. – 10.11).

***

Греческий парламент вечером в воскресенье, 11 ноября, принял бюджет на 2013 г. Тем самым Афины выполнили ключевое требование для получения международной помощи, необходимой стране, чтобы избежать банкротства.

The Wall Street Journal пишет, что новый бюджет был утвержден 167 голосами против 128 при четырех воздержавшихся. Документ предусматривает сокращение бюджетных расходов на 9,4 млрд евро.

Ожидается, что благодаря принятым мерам в 2013 г. дефицит бюджета сократится до 5,2 % от ВВП (в текущем году этот показатель составляет 6,6 %). Сообщается также, что в воскресенье у здания парламента собрались около 15 тыс. демонстрантов, протестующих против сокращения госрасходов.

Между тем на днях состоится встреча министров финансов стран Еврозоны, на которой, как ожидается, будет утвержден очередной пакет помощи Греции в размере 31,5 млрд евро.

7 ноября греческий парламент утвердил очередной пакет документов, предусматривающий сокращение расходов на 18,5 млрд евро до 2016 г. Принятый план предусматривает повышение пенсионного возраста до 67 лет, понижение минимальной зарплаты в госсекторе и упразднение части социальных льгот (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>). – 2012. – 12.11).

***

Объем промышленного производства во Франции в сентябре 2012 г. упал на 2,7 % по сравнению с предыдущим месяцем, свидетельствуют данные французского статистического агентства Insee.

Сокращение стало максимальным с января 2009 г. Аналитики, опрошенные агентством Bloomberg, ожидали снижения всего на 1 %. Падение промпроизводства относительно сентября 2011 г. составило 2,5 %. Эксперты ожидали снижения на 0,1 %. Согласно пересмотренным данным, в августе промпроизводство относительно предыдущего месяца возросло на 1,9 %, а не на 1,5 %, как сообщалось ранее.

Производство в обрабатывающей промышленности Франции упало в сентябре по сравнению с августом на 3,2 %, в годовом выражении – на 2,5 % при ожидавшемся снижении на 1,3 % и 0,1 % соответственно.

Выпуск автомобилей рухнул на 16,2 % относительно августа (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>). – 2012. – 12.11).

***

Госдолг Японии на конец минувшего месяца достиг рекордной отметки в 983 трлн иен (12,4 трлн долл.). В основном рост задолженности спровоцирован непредвиденными расходами на преодоление последствий природных катаклизмов в марте минувшего года.

Как ожидает Министерство финансов страны Восходящего Солнца, в 2012 финансовом году (который закончится в марте следующего года) госдолг Японии превысит 1 тыс. трлн иен (12,6 трлн долл.). Эта сумма состоит из объема

непогашенных правительственных облигаций, отложенных счетов по краткосрочным платежам, а также кредитов от финансовых институтов.

Размер госдолга уже более чем вдвое больше ВВП Японии, сообщают местные СМИ. Страна удерживает неприятное первенство по этому показателю среди ведущих промышленно развитых государств. В этом году парламент после острых дебатов принял закон о постепенном повышении потребительского налога, однако этого явно не хватит для разрешения долговых проблем.

Следует отметить, что Япония может стать банкротом к 2017 г., поэтому инвесторам стоит избавляться от иены и приобретать активы, номинированные в других твердых валютах, советует бывший консультант миллиардера Дж. Сороса Т. Фудзимаки. Он убежден, что после дефолта стоимость иены упадет в 5–6 раз — до 400–500 иен за долл. Одновременно ставки по 10-летним облигациям Японии подскочат до 80 % годовых. Т. Фудзимаки добавил, что способов выбраться из кризиса у страны нет.

Напомним, Япония находится в состоянии экономической стагнации более 20 лет с небольшими перерывами. Для спасения экономики правительство и ЦБ постоянно используют различные программы стимулирования, что в конечном счете только увеличивает госдолг.

Ранее сообщалось, что количество затрат на ликвидацию последствий катастрофы на японской АЭС в Фукусиме, а также компенсации пострадавшим, может увеличиться вдвое до более чем 10 трлн иен (125 млрд долл.) (*Украинский Бизнес Ресурс* (<http://ubr.ua>). – 2012. – 9.11).

***

По данным, полученным в национальных ассоциациях автопроизводителей Европы, лидером по реализации автомобилей в октябре вновь стала Германия, чей авторынок возрос на 0,5 % до 259,5 тыс. машин.

Как отмечают в Ассоциации автомобильной промышленности Германии, положительный результат обусловлен, в частности, большим количеством рабочих дней по сравнению с

октябрем прошлого года. Однако продолжают падать различные продажи, поскольку немецкие потребители стали более сдержанны из-за долгового кризиса в Западной Европе, и снижение новых заказов подтверждает эту тенденцию.

Если же при рассмотрении европейского рынка учитывать Россию, то страна вернулась на вторую строчку «европейского первенства». По предварительным оценкам, продажи легковых автомобилей в РФ в прошлом месяце составили более 237 тыс. единиц. Далее идет Франция, где падение автопродаж фиксируется 12-й месяц подряд – в октябре на 7,8 % до 162,4 тыс. машин. А вот в Великобритании автомобильный рынок продолжает расти – на 12,1 % до 151,3 тыс. авто, в связи с чем в Британском обществе автопроизводителей и автодилеров в очередной раз повысили годовой прогноз.

Замыкает пятерку лидеров Италия с показателем 116,9 тыс. проданных автомобилей (-12,4 %), что ниже уровня 1995 г. Падение авторынка 11-й месяц подряд исчисляется двузначными величинами, а по сравнению с уровнем 2007 г. снижение составляет 44 %, отмечают в Итальянской ассоциации автопроизводителей.

Следует отметить, что испанский авторынок в прошлом месяце снизился на 21,7 % до 44,9 тыс. машин, несмотря на запуск новой стимулирующей программы, по которой испанское правительство вместе с автопроизводителем будут выплачивать бонус в размере 2 тыс. евро при покупке экономических автомобилей (*Украинский Бизнес Ресурс* (<http://ubr.ua>). – 2012. – 10.11).

Бюлетень підготували:
Т. Гранчак, О. Ворошилов, Н. Тарасенко, І. Соколова.
Редакційна група: Н. Автономова, Т. Дубас,
Л. Степченко, Ю. Шлапак
Комп'ютерна верстка:
І. Соколова

Підп. до друку 13.11.2012.
Формат 60x84 $\frac{1}{16}$. Друк офс. Обл.-вид. арк. 2,60. Гарнітура Times,
HeliosCompressed, HeliosCondLight
Видається в друкованому та електронному вигляді

Надруковано у НВЦ Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського
03039, м. Київ, просп. 40-річчя Жовтня, 3

Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 5358 від 03.08.2001 р.